

Festa de l'Arròs

Sant Fruitós de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Fruitós de Bages. El Bosquet (08272 Sant Fruitós de Bages)

Coordenades:

Latitud: 41.7508
Longitud: 1.87353
UTM Est (X): 406345
UTM Nord (Y): 4622722

Classificació

Número de fitxa 08213-46
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Lúdic
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: dc., 28/09/2005 - 02:00

Descripció

La festivitat comença al matí ben d'hora amb una botifarrada popular. Paral·lelament a l'esmorzar col·lectiu que es fa al Bosquet, els participants en el concurs de pintura ràpida cerquen el lloc més idoni. Mentrestant els cuiners i cuineres comencen a cuinar l'arròs en grans paelles. Al migdia la Comitativa de l'Ajuntament encapçalada per la banda de música, les parelles, i al darrera l'alcalde, consellers i entitats del poble arriben a l'arrossada. El rector beneeix l'arròs i les autoritats fan un tast. la intervenció del batlle i d'algun convidat

obren el festí. Tot seguit les parelles comencen a repartir un bon plat d'arròs als convidats de la pista i les cuineres omplen els plats i recipients al centenars de comensals. La sobretaula finalitza amb l'actuació d'algun grup folklòric enmig de la pista. Paral·lelament als voltants del Bosquet s'acostumen a organitzar exposicions d'objectes antics i mercat artesanal.

Història

L'antecedent d'aquesta festivitat anomenada primerament "La sopa dels pobres", la trobem en el costum d'oferir grans àpats i menjars col·lectius a les acaballes del Carnestoltes, els dies previs a la Quaresma. La festivitat de l'arròs coincideix cronològicament amb aquestes dates, celebrant-se sempre el diumenge abans del dimecres de cendra. Tenim notícies de la celebració a Sant Fruitós d'una festivitat anomenada "Levant de taula", documentada per Frederic Soler. SOLER (1092). Segons l'autor el "Llevant de Taula" s'iniciava el dia d'una festa grossa. Aleshores, després de missa, els administradors de la festa, anomenats "croters i "croteres", engalanats amb els seus millors vestits i acompanyats d'una orquestra, es dirigien cap a la casa o l'indret escollit. Quan hi arribaven, entrava un jove croter acompanyat d'una noia crotera amb una safata. Un cop a l'interior, la parella s'acostava a la taula on havia de tenir lloc el dinar, i hi deixaven al damunt aquesta safata. Després el cap de taula hi tirava alguna moneda de plata i tot seguit el precedien els altres. Els diners que recollien servien per pagar les despeses de la festa. D'aquesta capta de diners, si es tractava d'una celebració veïnal, se n'encarregaven els obrers o majorals, els quals passaven per les cases i masies del poble a recollir tot el que donava la gent; aquesta era molt semblant a la capta feta per a la Festa de l'Arròs. PLANS (1995: 11-12) Segons una consulta de l'arxiu parroquial de Mn. Josep Suñé, la referència més antiga trobada sobre la Festa de l'Arròs, data del 1880 en què es donava "sopa" als pobres. No s'han trobat referències escrites anteriors, però aquesta circumstància no vol dir que no es celebrés en anys anteriors. L'any 1901, a Sant Fruitós, encara se seguia repartint entre tots els pobres la tradicional "Sopa dels Pobres". L'any 1904, a més de l'aportació dels veïns, l'Ajuntament pagava fins a cent pessetes per les despeses de la diada. PLANS (1995:21) Gràcies a les aportacions dels veïns, l'any 1929 es va oferir un gran banquet que consistia en arròs, cabrit, pernil, pa i vi en abundància, que havien donat els pagesos de la població. L'any 1931, coincidint amb l'eufòria de la recent instauració de la República, es repartí, a més del menjar, tabac i xampany. La capta del menjar acostumava a començar un més abans. Un dels personatges populars va ser l'anomenat Samuclín, un vell que amb un violí amenitzava la festa. Entre els més grans del poble també es recordava el Xiulet, que passava amb un carro recollint el que donaven els veïns: patates, cebes, mongetes etc. Antigament les famílies ben adinerades havien establert un cànon en metàl·lic. PLANS (1995:33) Respecte als cuiners, es coneix a la nissaga dels Noguera, que des del segle XIX cuinaven la sopa als baixos de l'Ajuntament. De Josep Noguera, la tradició va passar al seu fill Fruitós Noguera, conegut com el Fusteret. Li va prendre el relleu en Lluís Noguera, que va abandonar la tradició de les calderes per cuinar l'arròs en paelles. PLANS (1995: 34) Un dels canvis més importants que va donar relleu a la festa, va ser el fet de cuinar l'arròs en grans paelles que es manllevaven de la caserna de Manresa. L'any 1944, la festa ja no es coneix com "La sopa dels pobres" sinó com "L'Arròs de Carnaval". Fins a la dècada del 1950 no apareix el nom de "La Festa de l'Arròs". Fins llavors sempre s'havia celebrat en dimarts de Carnestoltes, que precedeix al Dimecres de cendra, però a partir d'aquí va passar a celebrar-se en diumenge, incrementant moltíssim el nombre de comensals, provinents d'arreu de la Comarca. La festa va anar fent desaparèixer els tòpics dels pobres i els rodamóns, passant a convertir-se en un esdeveniment de caire lúdic. El lloc habitual de repartiment d'àpats als pobres havia estat sempre la porta de l'església parroquial, i des del 1934 va passar a celebrar-se a l'àrea coneguda com El Bosquet, indret que s'ha mantingut fins l'actualitat. PLANS (1995:22-23)

Bibliografia

BALLÚS, G. (2000). Guia de Festes del Bages. CEB Manresa. PLANS I MAESTRA, J. (1995). La festa de l'arròs de Sant Fruitós de Bages. Col. Quaderns nº 11. CEB . Manresa.